

ISSN 1849-9775

Planika

GLASILO SLOVENSKEGA KULTURNEGA DRUŠTVA TRIGLAV SPLIT
SPLIT, DECEMBER 2018, LETO XXVI. ŠT. 205

Planika

GLASILO SLOVENSKEGA KULTURNEGA DRUŠTVA TRIGLAV SPLIT

GLASILO FINANCIRA URAD ZA
NARODNE MANJŠINE VLADE
REPUBLIKE HRVAŠKE

zanj Mag. Cveto Šušmelj

NASLOVNICA

Gora Oljka, zelena oaza miru in dobrih energij.
FOTO: Luka Rojnik

UREDNIKA

Vera HRGA

UREDNIŠKI ODBOR

Cveto ŠUŠMELJ
Nadežda ETEROVIĆ
Ivan KOSMOS

LEKTORICE IN PREVAJALKE

Vera HRGA
Dada ŠANTIĆ
Ana MATUSINOVIĆ

PRIPRAVA IN TISK

DES - Split
www.des.hr

NATISKANO

380 izvodov

RAZPORED AKTIVNOSTI

Ponedeljek: od 19.00 - 21.00 PEVSKI ZBOR
Torek: od 18.00 - 21.30 DOPOLNILNI POUK
Sreda: od 17.30 - 19.30 KLEKLJANJE ČIPKE
Četrtek: od 19.00 - 21.00 PEVSKI ZBOR
Petek: od 18.00 - 20.00 DRAMSKO LIT. URICE
Sobota: od 10.00 - 12.15 DOPOLNILNI
POUK IN OTROŠKE DELAVNICE

Uradne ure tajnice:

Vsak dan razen sobote, nedelje in praznikov od
8.00-12.00 ure

Društveni prostori so odprti vsak dan razen sobote,
nedelje in praznikov od 8.00-12.00 ure

SLOVENSKO KULTURNO DRUŠTVO TRIGLAV SPLIT

Šibenska 3, 21000 SPLIT, HRVAŠKA
Tel: 021 343 137, Fax: 021 321 434
Uradni mobitel: 091 150 44 98

E-mail: slovensko.drustvo.triglav@st.t-com.hr

www.triglav-split.hr

VSEBINA

IZ ŽIVLJENJA DRUŠTVA

- Jesenska pesem na Primorskem
- Toplina zbranih vtisov nas bo še dolgo spremljala
- Pa se sliš` - naj se sliš`
- Klekljarski tečaj v Idriji
- Čipka in dizajn v Lepoglavi
- 45 let z barvami
- S čitanjem okoli sveta
- Vinko Möderndorfer med nami
- Keramična delavnica in moje potovanje v Ljubljano
- Iz glinene kepe v skodelico
- Vseslovensko srečanje

KEKCI

- Po mavričnem mostu prijateljstva iz Splita v Šmartno ob Paki
- Izletniški direndaj

UTRINKI, ŠALE

- Vsak na svoji strani-samostojni razstavi slovenskih akademskih slikarjev
- Ljubljana, ali kako sem zginil iz SKD Triglav
- Iz Dalmacije v Slovenijo in z veseljem nazaj v Split

KOLAŽ

VELEPOSLANISTVO REPUBLIKE SLOVENIJE NA HRVAŠKEM

Alagovićeva 30, 10000 Zagreb, Hrvatska
Tel: (+) 3851 6311 000, Fax: (+) 3851 61 77 236
Elektronska pošta: vzg@gov.si
Spletni naslov: <http://zagreb.veleposlanistvo.si>
Uradne ure so od ponedeljka do petka od 8.00 do 16.30.

Konzularni oddelek Veleposlaništva:
Tel: (+) 3851 631 1014, Fax: (+) 3851 468 0387
Uradne ure so ob ponedeljkih, sredah in petkih od 9.00 do 12.00.

GENERALNI KONZULAT REPUBLIKE SLOVENIJE v Splitu
Istarska 9, 21000 Split, Hrvatska
Tel/Fax: (+) 385 21 389 224
Elektronska pošta: generalni.konzulat.rep.slovenije@st.t-com.hr
G. Branko Roglič, častni generalni konzul

Uradne ure konzulata so od ponedeljka do petka od 9.00 do 13.00.

Kar je bilo lepo, naj ostane nedotaknjeno.

Spomin naj ostane svetel, nežen, močan in prepričljiv, popoln v sebi.

Če se vrača, naj se vrača kot trenutek razsvetljenja, hvaležnost za doživeto in pričevanje o možnem.

Naj bo to ogledovanje daru, ki smo ga nekoč prejeli: ko spet odpremo predal, v katerem je shranjen ta dar, nam njegova lepota spet zasije in pove, da smo bili vredni prejetega. Za vedno.

Kajti nič ne more uničiti, spremeniti in pokvariti plemenitosti doživetelega.

Kar je bilo, je neizbrisno, poniknilo je v telo in tam živi naprej.

Pustimo svojo svetlo zvezdo globoko v sebi in visoko na nebu nad seboj, da jo bomo zagledali vsakokrat, ko bomo želeli najti stik s čistim in sijočim, najtišjim delom sebe. Tam je navdih za novo tu in zdaj. (Alenka Rebula)

Dragi naši bralci Planike!

Poiščimo sinjo svetlobo na nebu, pustimo jo vasz,
naj nas vodi do vsega lepega, plemenitega, dobrega, uspešnega in zdravja polnega v
prihajajočem letu 2019.

Praznični dnevi pa naj bodo zaviti v iskrne objeme,
tople stiske rok, dišča omizja
ter lepe misli in srčne želje.

Predsednik društva mag. Cveto Šušmelj
Predsednica IO Nadžda Čterović in člani IO
Uredništvo Planike

Načrtovane aktivnosti

02.02. 2019	»Otroci pesniku« - prostori SKD Triglav Split
05.02. 2019	Otvoritev skupinske razstave čipk in risb – prostori SK Triglav Split
08. 02. 2019	Slovenski kulturni praznik: Celovečerni koncert Marijo Krnić - bas bariton
Muzej mesta Splita, gotska dvorana
06. 04. 2019	Revija Primorska poje 2019

Jesenška pesem

Beželo zapojmo

JESENSKA PESEM NA PRIMORSKEM

Oktoberja letos smo imeli dva izredno uspešna koncerta.

Prvi v veliki dvorani mestne občine v Novi Gorici v petek, 26.10. ob 19.00 uri v organizaciji Kulturnega društva Sanje Nova Gorica. Dvorana se je v hipu napolnila, občutiti je bilo veliko zanimanje tukajšnje publike za pridih tople Dalmacije.

Prvi so nastopili domačini, Ženski pevski zbor Sanje, pod dirigentsko palico **Ingrid Kragelj**.

Pozdravno besedo je izrekel predsednik Združenja Slovenske izseljenske matice **Sergij Pelhan**.

V osrednjem delu koncerta smo nastopili mi s šestnajstimi pesmimi, ki smo ji razdelili v dva dela, vmes pa je nastopila Vokalno instrumentalna skupina Sanje. Za konec smo skupaj zapeli skladbo Slovenska dežela.

Moram poudariti, da je bil ta naš nastop izredno uspešen, povezal je vse naše pevce z občutkom sreče, ki so jo prenašali na publiko in jo s pomočjo glasbe oplemenjevali, kar se doseže samo v interakciji s publiko. Dolgotrajen aplavz potrjuje to tezo. Vsi smo bili izpolnjeni z glasbenim fluidom, doživetem neposredno na odru.

Druženje se je ob bogati večerji nadaljevalo dolgo v noč.

Drugi koncert je bil naslednjega dne, v soboto, v Mladinskem centru v Vrtojbi, prekrasnem romantičnem mestecu. Pozitivna in uspešna atmosfera se je nadaljevala tudi na tem koncertu pod naslovom Jesenska pesem, v organizaciji MePZ Ciril Silič Vrtojba. Pred polno dvorano smo ponovili uspešnost prvega koncerta. V zraku se je zopet občutila iskrena dobrodošlica in toplina, kar je naš zbor povrnil z odlično interpretacijo pesmi.

Seveda se je tudi ta večer končal s prijetnim druženjem ob obilni večerji.

Oba koncerta sta znova dokazala, da je glasba najboljša spona v povezovanju, oplemenjevanju in osrečevanju ljudi.

Tukaj se želim zavaliti vsem pevcem zbora za pridno in uporno delo, s katerim smo dosegli takšne rezultate. Hvala našemu predsedniku Cvetotu Šušmelju, idejnemu organizatorju in realizatorju uspešnih koncertov in celotnega potovalnega programa.

Voditeljica MePZ Tatjana Kurajica

Toplina zbranih vtisov na bo še dolgo spremljala

Jesenska pesem

MePZ »Ciril Silič« Vrtojba je v soboto, 27. oktobra 2018 pripravil celovečerni koncert pod naslovom »Jesenska pesem« in v goste povabil pevke in pevce MePZ Slovenskega kulturnega društva Triglav iz Splita. To je bilo že drugo srečanje teh dveh zborov.

V prvem delu koncerta se je občinstvu najprej predstavil domači pevski zbor pod vodstvom **Silvana Zavadlava**. Po kratkem solističnem vložku violinista **Samuela Zavadlava** pa so oder prevzeli gostje iz Splita. S svojim bogatim programom, ki so ga izvedli pod vodstvom zborovodkinje **Tatjane Kurajica**, so številno občinstvo prevzeli s svojo mediteransko radoživostjo in istočasno s pevsko natančnostjo.

Predsednik zbora in Slovenskega kulturnega društva Triglav mag. **Cveto Šušmelj** je kratko predstavil delovanje zbora in kulturnega društva ter povedal, da zbor letos že tretjič gostuje v Sloveniji in sicer so se udeležili revije Primorska poje, Srečanja zborov v Stični in tokratnega gostovanja na Goriškem, ki je nekaterim pevcem v zboru še posebej ljuba, saj so njihove korenine prav iz Goriške.

Koncert smo zaključili s skupno pesmijo Slovenska dežela.

Po koncertu je sledilo prijetno prijateljsko druženje in skupno prepevanje. Poslovili smo se z željo, da se naslednjič srečamo v Splitu.

Jesenski koncert nam je prinesel obilo dobre volje ob srečanju z gostujočimi pevci, lepem koncertu, polni dvorani, energiji pred in za odrom. Toplina zbranih vtisov nas bo še dolgo spremljala.

za MePZ »Ciril Silič« Vrtojba
Damijana Spačal

Pa se sliš` - naj se sliš`

Seminar za pripravo na jubilejni, 50. Tabor v Šentvidu pri Stični

Seminar se je odvijal v Šentvidu pri Stični 6. oktobra pod pokroviteljstvom JSKD (Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti), občina Ivančna Gorica.

Velika dvorana OŠ Ferda Vesela v Šentvidu pri Stični je bila popolnoma do zadnjega mesta, očitno za 50. obletnico vlada veliko zanimanje. Opaziti je bilo kar nekaj novih, mladih dirigentov, ki želijo nadaljevati ohranjanje tradicionalne slovenske pesmi.

Tudi tokrat je seminar vodil proslavljeni dirigent Švara, energično in strastno.

Vsebina jubilejnega seminarja je nabor najbolj znanih slovenskih narodnih pesmi.

Na seminar smo odpotovali v običajni sestavi: predsednik MePZ Cveto Šušmelj s soprogo Ano in voditeljica zbora Tatjana Kurajica. Z nami je bilo tudi toplo in vedro vreme, pa smo v pičlem času pripeli v Šentvid.

Varna in kreativna vožnja Cvetota Šušmelja je ob prijetnem klepetu naredila potovanje ugodnim.

Namestili smo se zopet v hotelu Galaksija v Trebnjem. Prijaznost in gostoljubnost nas dočakata ob vsakem našem obisku pri njih in za to jim iskrena hvala.

Na seminarju smo dobili notno gradivo za prihajajoči 50. Tabor, ki bo 15. in 16. junija 2019 na temo *Pa se sliš` - naj se sliš`*. Voditelj in dirigent Igor Švara.

Tatjana Kurajica

KLEKLJARSKI TEČAJ V IDRIJI

Učenje in vrednotenje klekljanih čipk, ki vključujejo tehniko polpremet

V Čipkarski šoli Idrija je od 27. do 30. oktobra potekal seminar za učiteljice čipke in mentorice. Tema seminarja je bila „Učenje in vrednotenje klekljanih čipk, ki vključujejo tehniko polpremet“. Za to je bilo treba pripraviti in prinesiti s seboj za prvi dan 20 parov klekljev, navitih z bombažnim sukancem št. 40, in ves potreben klekljarski pribor (bulo, košaro, dodatni sukaneč, motalnik, bucke, kvačke 0,4 i 0,5, škarje, zaščitno folijo in vse ostalo potrebno). Poleg tega sem pripravila še 40 parov nasukanih klekljev, ker so izkušnje prejšnjih seminarjev pokazale, da jih je vedno premalo, celo za prvo delo.

Tokrat sem pripravila dvojno količino, da be bo sila nasukavati in pripravljati med seminarjem. Zelo naporno nam je bilo, saj smo klekljale globoko v noč, pa še ob slabi luči, vendar se je ves trud izplačal. Vsako jutro smo morale v učilnico prinesiti dokončan izdelek od prejšnjega dne.

Ena najboljših učiteljic klekljanja v Sloveniji, Stana Freljih, je bila fantastična in vsem na razpolago, neutrudno in natančno je pomagala ter odgovarjala na vsa vprašanja. Zelo me je veselilo, da se lahko tudi tokrat učim od nje.

Tekst in foto: Katica Kaštelan

ČIPKA IN DIZAJN

22. MEDNARODNI FESTIVAL ČIPKE LEPOGLAVA 2018

22. mednarodni festival čipke Lepoglava 2018 je letos potekal od 14. do 16. septembra. Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev je festival trajal dan krajše, ker pa so domačini poskrbeli za dodatni program, se to skoraj ni občutilo.

Na festivalu so sodelovale čipkarice iz Italije; iz dveh čipkarskih centrov Cantu in Novedrate, iz Slovenije iz Idrije, Železnikov in Žirija, iz Poljske iz Bobowe, iz Mađarske iz Kiskunhalasa in iz BiH iz Bosanske Posavine in Gračanice. V Kiskunhalasu in Gračanici čipko izdelujejo z iglo za šivanje, a v Bosanski Posavini delajo »mrežkano« čipko. Iz Hrvaške so, poleg lepoglavskih, razstavljale še čipkarice iz Paga, Primoštena, Sikirevcev, Križevcev, Čakovca, Ozlja in Svete Marije, in seveda tudi naša sekcija. V Pagu, Primošteni n Sikirevcih se izdeluje čipka z iglo, v Križevcih izdelujejo oki čipko. Ostali centri izdelujejo klekljano čipko.

Že štirinajst let sodelujemo na tem festivalu in vsakič z istim žarom pripravljamo in postavljamo naše čipke. Tema letošnjega festivala je bila „Čipka in dizajn“. Zame sta to dva neločljiva pojma. Ob izbiri ali oblikovanju načrta vedno razmišljam o uporabnosti, izberem tehniko izdelave, vrsto in barvo sukanca in, kot pravi moj mož, » sanjam v barvi«, vidim dokončano čipko.

Z našo razstavo smo pokazale, da je uporaba čipke v vseh mogočih barvah in materialih mogoča v najrazličnejših oblikah. Na džins jakni, tiskana na majici, klekljana na volnenem šalu, svilen sukanec, vseh vrst in debelin, všit na svilene prepaske, torbice, izdelani čipkasti nakit, oblačila za dojenčke in odrasle, spodnje perilo. Naše tange so zopet pritegnile pozornost tako žensk kot tudi moških vseh starosti. Čipko smo aplicirale na predpasnike, okrasile steklene pladnje, izdelane iz topljenega stekla „Tiffany“ tehnike. Vse to je čipka in dizajn.

Na modni reviji so v sklopu festivalskih prireditev letos manekenke, po izbiri angažirane modne agencije, nosile po dva modela od vsakega udeleženca festivala. Ves trud, vsi dnevi, noči in meseci neprestanega klekljanja naših čipkaric so poplačani, saj je knjiga vtisov prepolna prelepih komentarjev.

V soboto in nedeljo je bilo na sejmu tradicijskih proizvodov mogoče kupiti proizvode iz koruznega ličkanja (torbe, košare, copate), robidovo vino, medenjake in domači med, lectova srca, bučno olje, moko in še mnoge druge domače proizvode.

Ob zelo lepem vremenu je prireditev obiskalo veliko ljudi. Vsako leto prihaja iz Slovenije, Avstrije in Nemčije vse več organiziranih skupin čipkaric in turistov, pa tudi kakšna

Angležinja, Američanka ali Avstralka zaide v te kraje. Obiskovalci iz Splita so bili močno presenečeni in veseli, ko so videli, da se ta umetnina izdeluje tudi v Splitu.

Nas vse to zelo veseli, najbolj pa nas veselijo srečanja s starimi znanci in sklepanja novih prijateljstev. Tudi letos so razstavljale naše prijateljice, čipkarice iz Idrije, skupaj smo preživele nekaj prijetnih dni.

Prav ta druženja ob čipkah, ki jih klekljamo s toliko ljubezni in potrpežljivosti so za nas brezskrajno zadovoljstvo.

Tekst in foto: Katica Kaštelan

Veliko priznanje Unesca: Klekljanje čipk, kulturna dediščina človeštva

Veliko priznanje za Idrijo in ostala mesta, povezana s klekljano in šivano čipko.

Medvladni odbor za varovanje nesnovne kulturne dediščine je na zasedanju v Port Louisu na Mavriciju na Unescov seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva vpisal klekljanje čipk v Sloveniji.

Vpis je dolgo pričakovano priznanje ustvarjanju, ki se stoletja prenaša iz roda v rod in med seboj povezuje vse generacije od otrok do starih staršev, so sporočili z ministrstva za kulturo. »Gre za primer posebne oblike ljudske umetne obrti, ki se neprestano izpopolnjuje in dopolnjuje ter bogati življenjske zgodbe posameznikov, družin, sosesk in prijateljskih družb posameznih naselij in pokrajin.«

Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva je najvidnejši izraz varovanja nesnovne kulturne dediščine v mednarodnem okolju. Osnova zanj je konvencija o varovanju nesnovne kulturne dediščine iz leta 2003, ki jo je Slovenija ratificirala leta 2008. Istega leta je vzpostavila tudi register nesnovne kulturne dediščine, v katerega je trenutno vpisanih 66 enot.

Iz Dela, 29. november 2018

Ustvarjanje naših ljubiteljskih slikarjev

45 let v barvah

Če imate radi naravo, oko za lepe stvari, in to želite podeliti z drugimi, boste našli način, kako to storiti. Ivan Kosmos se je odločil z nami podeliti svoje lepe občutke preko svojih slik, s katerimi nam kaže, kaj začuti, ko zagleda lep prizor v gorah, na morju ali pa v mestu. Slikati je začel pred 45-imi leti in se okušal v skoraj vseh slikarskih tehnikah, kar je redkost v slikarstvu. Zato lahko rečemo, da je vsestranski, tako po tehniki kot tudi po motivih. Svoje inspiracijske trenutke najde v rodni domovini Sloveniji, pa tudi v Dalmaciji, kjer že dolga leta živi. Slika predvsem pejzaže in tihožitja, utrinke ujete s kotičkom očesa.

Ivan s svojo družino

Retrospektivo svojega opusa, od prve slike rož do splitske katedrale slikane z zemljo, nam je predstavil na svoji 13. samostojni razstavi 7. novembra v prostorih SKD Triglav Split. Za trenutek si predstavljajte, kako bi se počutili, če ne bi imeli rojstnega lista in bi bila vaša starost odvisna le od vašega počutja. Ljudje se pogosto počutimo mlajše ali starejše od naše dejanske starosti. Kako stari pa se počutite vi? Ste se že kdaj vprašali, kako »mladi« so vaši možgani in vaše srce? Sredi jeseni smo, večina med nami tudi sredi jeseni življenja, prav tako tudi Ivan, ki je letos praznoval 75. rojstni dan. Pa jesen ni mrtva ne turobna, je polna barv in sočnih plodov.

Alojz Gradnik – V zoreči jeseni

...

O, saj le kdor je lačen in ubog,
tvojih vrtov medene plode ceni
in samo on v posvčeni jeseni
s teboj in z nami nov zaključni krog.

Ob vsaki pomembni priložnosti se **Mešani pevski zbor** društva z veseljem udeleži prireditve in zbranim olupša dan z ubrano pesmijo. Tako je bilo tudi tokrat. Celoten kulturni program je z ubranimi zvoki mandoline popestrila mlada glasbenica **Ana Mlačič**.

O tem kako doživlja Ivana Kosmosa je spregovorila njegova vnukinja **Andrea**, ki je tudi odprla razstavo ter povabila navzoče na kozarček klepeta.

Ana Matusinović

S ČITANJEM OKOLI SVETA

19. novembra je bila z nami Barbara Tartaglia Roca, diplomirana profesorica angleščine, španščine in književnosti, njeno gostovanje pri Slovencih v Splitu pa je bil obenem tudi hommage njeni pokojni mami, gospe Danici Tartaglia, ki je bila naša članica od prvega dne osnutka društva in je za ugled slovenstva v Splitu naredila neizmerno veliko.

Barbara nas je v svojem predavanju popeljala na pot okoli sveta. Nismo se premaknili s sedežev v društvu,

pa vendar smo v dobri uri obšli ves svet. To nam je omogočilo njeno navdihnjeno predavanje, ki ni bilo suhoparno, ex cathedra, ravno nasprotno – duhovito, zapeljivo, napeto. Predavala je, ne – pripovedovala je o tem, kako je prebirala knjige iz 194 držav sveta in skoznje doživljala te dežele.

K temu podvigu jo je spodbudila Britanka Ann Morgan, pisateljica, ki je, poleg Barbare, edina na svetu v enem letu prebrala knjige iz vseh držav sveta.

Ko je začela s projektom, si ni zadala določenega roka, saj to ni bila nikakršna naloga temveč del življenja kot vsako drugo potovanje. Ni ji bilo važno prispeti na cilj, temveč potovati do njega. Skozi knjige je spoznavala kulturo, jezik, običaje in navade narodov, njihovo hrano, oblačila, glasbo. V nekaterih državah je tudi resnično bila, ponekod celo nekaj časa živela, toda popolno sliko si je lahko oblikovala šele, ko je prebrala kakšno njihovo knjigo. Prebrala je vsaj po eno knjigo iz vsake države in v treh letih spoznala najrazličnejše človeške usode; kako se kuha, smeje, joče, rojeva in umira v bližnji in daljnih kulturah, kaj veže in kaj ločuje, kaj ljudje ljubijo in česa se bojijo, o tem zakaj npr. Monako in Palau nimata piscev, zakaj je bila njen največji problem Oceanija, zakaj zdaj na svet gleda povsem drugače, smo lahko izvedeli v njenem predavanju.

Kot zelo zanimivo in izredno pohvalno je Barbara poudarila dejstvo, da je dostopnost do tako obširne in pestre literature v hrvaških bibliotekah skoraj 46%, medtem ko je Ann Morgan v britanskih knjižnicah našla le 1,6% iskanih in prevedenih knjig.

V predavanju se ni preveč zadrževala na Evropskih, Severnoameriških, Ruskih literaturah, saj meni, da jih

večinoma vsi dobro poznamo. Od slovenskih avtorjev pa pravi, da ima rada Gorana Vojnoviča in njegove Čefurje.

Po predavanju smo pogovor o knjigah in potovanjih nadaljevali, le kje drugje, kot v naši bogati knjižnici.

Ko sem prišla domov, sem komaj čakala pogledati seznam prebranih knjig, ki nam ga je dala Barbara. Rada berem, veliko berem, imam veliko knjig, pa vendar me je presenetilo, kako malo knjig z Barbarinega seznama sem prebrala. Dovolj pisanja, gremo v vrt in knjigo v roke!

Ana Matusinović

Barbara Tartaglia Roca s šopkom

Vinko Möderndorfer med nami

Vera je imela idejo, da povabimo Vinka Moderndorferja med nas že od spomladanskega srečanja z njim v Ljubljani. Vinko je bil v novembrskem terminu gost programa Writers in Residence društva Kurs v Splitu, in to je bila prava priložnost, da pride v goste tudi k nam.

Torek, 27.11.18 je prav ta pravi dan. Ura je 18:00, namesto pouka, predavanje. Društvo je pripravljeno, stoli, mize, atmosfera. Dvorana je precej polna, recimo da sem zadovoljna, poslano je 250 obvestil.....

Vinko je z nami. Govori, govori dobro uro in pol, nihče v dvorani se ne premakne, v vanj uprtih očeh je vidno neverjetno zanimanje za govorno, zadovoljstvo ob posredovanem. Vinko nas prevzame, osvoji. Govori o svobodi svojega poklica, o svojih izbirah, o koreninah, na katere je ponosen, o svojem očetovstvu, o Splitu. Lepo ga je poslušat, kritičen je do družbe, a ni ne prepotenten, ne več vreden. E, takšni so mi zelo všeč! Ponosen na poreklo, očetovstvo, obžaluje čas, ki ga ni preživel s hčerko, napake so ga naredile takega kot je, meni da so knjige pomembne, lepše so dišale včasih, po svincu! Veliko bere, lahko si privoščiti knjigo, ki si jo zaželi, bogat je zaradi tega in srečen je! Kaj takega, že leta nisem slišala, saj smo vse bolj naklonjeni, e-knjigi, e-mailu, e-pameti. Toda vemo, da so univerzalne, večne in vredne stvari zapisane v knjigah.

Govori o svojem režiserskem poklicu, snemanju filmov in odnosu s sodelavci igralci, spoštljivo govori o vseh, ki so vpleteni v film... Inferno je temačen, saj je življenje tudi tako...ni postlano z rožicami...

Včasih piše za prijavo na ponujeni razpis, za položnice, čeprav ne vem kako jih lahko plačuje. V določene vloge je postavljen proti svoji volji, a na ta način lahko spreminja družbo, hvala Bogu da je tako! Govori tudi o tem kako je lepo, ko ti ploskajo in se ob tvojih komedije smeji, a ni to to. Spontanost je bolj zaželena, svoboda govora. Že vnaprej ve, koliko novih sovražnikov dobi, tudi, kdo so vredni in zvesti prijatelji. Ali je kultura politično vprašanje, je ja....Pameten, bridkega jezika, izkušen, kulturnik, a enostaven, prisrčen, iskren.

Za konec nam prebere še dve pesmi slovenskih avtorjev, njegovih velikih prijateljev, očeta Toneta in sina Marka Pavčka. Opomni nas naj beremo v slovenščini, saj so Slovenci edini narod, ki piše ljubezenske pesmi v dvojini, ki jo tako zelo slabo uporabljamo?

Takoj po zelo lepem in uspešnem predavanju ta skromni človek reče, saj je bilo veliko ljudi, ne sekiraj se....in si, poleg vina, sokov, mišk, kifeljčkov zaželi navaden čaj in eno „rakijico“. Všeč mi je.

Ana Božulić

Na povabilo gospe Vere Hrga sem v torek, 27. novembra preživel prelep večer s Slovenci in njihovimi prijatelji v Slovenskem društvu v Splitu. Glede na to, da imam za sabo kar nekaj pogovorov, literarnih večerov in druženja z bralci, lahko za tokratni večer rečem, da je to bilo zame eno najlepših doživetij.

Vzdušje, in vzdušje vedno naredijo ljudje, je bilo enkratno. Toplo, prijazno, kot da sem prišel domov. Pogovarjali smo se o literaturi, filmu, o umetnosti, pa tudi o odnosu oblasti do ustvarjanja tako v Sloveniji kot v Hrvaški. Prijateljem sem razkril svoje srce in oni so ga sprejeli brez zadržkov in s toplino.

Čeprav sem do svojega naroda precej kritičen, in tako je prav, pisatelji moramo, še iz Prešernovih in Cankarjevih časov naprej, venomer držati zrcalo resnice svojemu narodu in življenju, sem tokrat začutil, da smo Slovenci izjemno topli in prijazni ljudje. V naših žilah se pretaka toplina, razumevanje, prijaznost, tolerantnost ... Morda mora človek zares pokukati na tuje, da bi spoznal še eno, drugačno resnico o svojem narodu.

Druženje je bilo, po zaslugi gospe Vere in vseh, ki so prišli na ta nadvse prijeten večer, ena mojih najbolj prijetnih izkušenj v življenju. Zdelo se mi je, da bi se lahko pogovarjali in družili do jutra.

Občutek naklonjenosti, občutek, da tudi v tujini nisi sam, je dragocen.

Hvala vam, dragi prijatelji!

Vaš Vinko Moderndorfer

KERAMIČNA DELAVNICA IN MOJE POTOVANJE V LJUBLJANO

Po lanski navdušenosti Ivane in Gabi me je zelo razveselila odločitev Slovenske izseljenske matice, da so letos med prijavljenimi izbrali tudi mene, kot udeleženke 5. keramične delavnice v Ljubljani, ki jo vodi akademska kiparka in keramičarka Eva Peterson Lenassi v njenem ateljeju pri Slovenskem etnografskem muzeju.

Po mojem navdušenem prihodu, saj sem prvič v Ljubljani, smo se udeleženke zbrale v ateljeju ob domačem pecivu in okrepčilu, se spoznale z mentorico, prostorom, zgodovino gline in izdelki iz gline. Spoznale smo se z vrstami gline in orodjem, ki je zelo pomembno za delo, z vretenom in zahtevnim delom na njem. Ko gledaš druge pri njihovem ustvarjanju izdelkov iz gline, malih skodelic, skled, vaz in še marsičesa misliš, da to sploh ni tako težko in zahtevno, potem si pa močno presenečen, kajti iz kupčka gline zgnesti in oblikovati enostavno majhno posodico sploh ni tako enostavno.

Po prvem dnevu sem bila zelo ponosna na sebe in svoje izdelke, na tiste dobre in tiste izkrivljene. Drugi dan smo se prijeli dela še bolj poletno in veselo, bile smo že veliko bolj uspešne, boljše in delo nam je šlo že precej lažje od rok. Izdelki so se kar nalezljivo nizali na veliki mizi, iz rdeče in bele gline, od malih do velikih posod, vrčev, krožnikov in skodelic.

Tretji dan smo imeli prosto jutro in edinstveno priložnost za sprehod po Ljubljani. Ko si prvič v nekem mestu, si želiš pogledati vse, od Ljubljanskega gradu in izjemnega pogleda s stolpa na gradu, Zmajskega muzeja in Muzeja zgodovine grada, prelepe Ljubljaničice, Zmajskega mosta, Tromostovja, Čevljarskega in

Mesarskega mosta, ter doživeti „šušur“ in vinsko pot ob Martinju v centru.

Popoldan tretjega dne je potekal v pinču, rezbarjenju z vzorci, štambiljanju in končni obdelavi izdelkov ter barvanju z različnimi tehnikami.

Četrty, zaključni dan pa je kar prehitro minil v dokončevanju izdelkov in pripravljanju le-teh na sušenje, kar je potrebno pred pečenjem.

In tako zadovoljni z našimi izdelki, s prisrčnimi vtisi nam je preostalo nestrpno čakati na končne pečene in glazirane izdelke.

Natalija Novak

Lončarski atelje SEM je zasnovan kot atelje, prodajna galerija in učilnica in je namenjen oblikovanju gline in porcelana, izobraževanju, eksperimentalni in raziskovalni dejavnosti, izdelavi in predstavitvi lončarskih izdelkov, predstavitvi tradicionalnega lončarstva, umetne in maloserijske proizvodnje. Atelje nudi tudi možnost naročila portreta in različnih replik. Atelje vodi akademska kiparka in oblikovalka keramike Eva Peterson Lenassi.

Inkrustacije

Inkrustacija je atraktivna dekorativna tehnika. Že 4000 let stare arheološke najdbe dokazujejo, da so posode v tej tehniki krasili že lončarji, prebivalci kolišč na Ljubljanskem barju, pa tudi prebivalci Vučedolske kulture ob koncu bakrene dobe. Artefakte hrani Narodni muzej Slovenije in Gradski muzej Vinkovci.

Iz glinene kepe v skodelico

Glavna tajnica Slovenske izseljenske matice **Jasmina Ilič** pravi, da za to delavnico med rojaki zunaj meja domovine vlada veliko zanimanje, vendar so jih tudi letos lahko sprejeli le pet. Med udeleženci smo bile same ženske, Slovenke iz Splita, Zagreba in Gradca: Vera Hrga, Natalija Novak, Elvira Bavčević, Vesna Vukšinič Zmaić in Kasilda Bedenk.

Zelo smo bile srečne in hvaležne, da mo bile izbrane in smo lahko preživele štiri čudovite dneve na delavnici v Ljubljani. Od 8. do 11. novembra smo preko gline odkrivalo svojo ustvarjalnost, se spoznavale z različnimi tehnikami ročnega oblikovanja gline ter izdelave keramike, raziskovale svoj in glineni potencial. Kljub temu, da smo bile vse v oblikovanju gline začetnice, da smo se prvič srečale z lončarskim vretenom in vsemi njegovimi izzivi, nam je šlo delo presenetljivo dobro od rok.

Čudovita umetnica in izvrstna pedagoginja **Eva Peterson Lenassi** nas je skrbno in spretno vodila skozi vse stopnje oblikovanja gline: od pravilnega gnetenja gline, centriranja, odpiranja in dvigovanja forme v cilinder - osnovno obliko, oblikovanja skled in skodelic, vaz, pepelnikov in ostalih zaprtih oblik pa vse do struženja in dokončevanja izdelkov, dekoriranja in barvanja. Njena ogromna energija, znanje in kreativnost, prizadevnost, predvsem pa pohvala in pozitivna ocena vsega nastajajočega, so bili pot do našega odkrivanja tistega, za kar nismo vedeli, da nosimo v sebi in spreminjanja le-tega v prelepe glinene oblike. *Vera Hrga*

Vseslovensko srečanje

Zelo zgodaj smo bili že vsi na, tokrat povsem polnem avtobusu. Napotili smo se v Lovran. Pot je potekala mirno, spali smo, se pogovarjali, peli, se smejali in prispeli do kosila.

Namestitev v lepem, renoviranem hostlu. Vse lepo čisto in urejeno, čeprav smo malo razvajeni, hotel je le hotel. Počitek, sprehod po mestu. Osebnost sem se kopala v morju. Bila je to, na mojo žalost, priložnost za zadnje letošnje morsko kopanje. Morje na Kvarnerju je vendarle drugačno, bolj divje je kot v Dalmaciji, tudi bolj slano, a mi je všeč. Preseneča me število obiskovalcev in turistov. Umirjena sem, počasi se pripravljam za večerjo. „Kestenijada“ je, diši po kostanju, ta vonj in ta drugačen zimski zrak mi prav ugaja.

Ob 19. uri se okrogle mize hotela, ki ga nočem oglašati, počasi polnijo, novinarji intervjuirajo, na začetku je vedno lažje dobiti kakšno izjavo. Opazujem. Veliko ljudi se med seboj pozna, tudi sama določene ljudi že prepoznavam. Izmenjava izkušenj in pogovor je za vsako mizo, slišati je vsa slovenska narečja, tudi tista manj razumljiva. Program se počasi zakotali, nagovori in lepi pozdravi predstavnikov oblasti. Vesel bend podžiga atmosfero, ljudje plešejo, za nekatere je to res edini stik z nacionalno glasbo in rojaki. Določena društva so precej odrinjena in nimajo dogajanj. Hrane ne bom omenjala, saj ni razlog srečanja, a upam, da se iz letošnjih izkušenj naslednje leto zgodi kaj bolj primernege.

Čas za počitek je po 23. uri dobrodošel. Mirna lepa noč. Zajtrk bogat, raznovrsten in ob devetih smo že na poti domov. Veselo je na avtobusu, »bajžuleka« je veliko.

Na poti domov si ogledamo Ogulin, katerega zanimivosti in lepote mnogi nismo poznali. Kosimo ob jezeru. Ena od sopotnic praznuje okroglo obletnico. »Vesela sem, da ste se vsi odzvali«, pravi. Veliko pojemo in se zabavamo.

Še enkrat sem se prepričala, da pregovor, kako tudi najmanjše potovanje človeka bogati, drži. Do naslednjic.

Tekst in foto: Ana Božulić

PO MAVRIČNEM MOSTU PRIJATELJSTVA IZ SPLITA V ŠMARTNO OB PAKI

Rojstvo je čudež življenja. In vsako jutro je čudovito rojstvo novega dne.
Vsi, ki nosimo sonce v sebi, preprosto čutimo to neizrekljivo moč energije, ki se počasi, v sozvočju rojeva in razliva po nebu.
Tudi če so danes sonce prekrili oblaki, je tam.
In kdor ga nosi v sebi, ga lahko vedno najde tudi v drugih.

Mojca A Juras

Na prijateljsko povabilo ravnatelja OŠ bratov Letonja Šmartno ob Paki **Bojana Jurasa** in njegove soproge, prof. slovenščine, voditeljice inovativnega projekta *Domovina zate, zame, za nas*, **Mojce A Juras**, sem se z učenci dopolnilnega pouka slovenščine v Splitu pridružila 4. Domovinskemu dnevu, projektu, ki pri šolarjih želi dvigniti domovinsko zavest.

V prijetnih zadnjih septembrskih dneh smo se napotili v deželo in doživeli neizmerno veliko lepega. »Naša sončna šola je hoja z roko v roki. Je let na krilih domišljije. Je most, po katerem se po novem pride naravnost iz Splita. Je meja na obzorju, ki raste in se širi z nami. Je mavrica prijateljstva, ki smo jo raztegnili vse do naših dragih gostov, ki nam podarjajo košček sebe, da ga vstavimo v svoj mozaik.« Tako prisrčno nas je

na osrednji petkovi slovesnosti na šoli nagovoril ravnatelj šmarške osnovne šole.

Domovinski projekt so tokrat prvič razširili tudi izven meja Republike Slovenije, se povezali z nami, ki se v Splitu učimo slovenščine ter skrbimo in združujemo tukajšnje rojake. Tako je nastalo sodelovanje, za katerega upamo, da se bo v prihodnje nadaljevalo in razširilo.

Ob našem prvem gostovanju so nam šmarški šolarji in zaposleni, pod vodstvom vodij projekta sončnih in srčni učiteljic **Mojce A. Juras** in **Andreje Škrube**, pripravili pester program.

Učenci so po slovesnem, toplem in nepozabnem sprejemu, ki nam je vsem privabil solze v oči, sodelovali pri pouku slovenščine, kjer so se, kot pravijo profesorji, zelo izkazali z znanjem slovenščine, skupaj smo si ogledali izjemno predstavo šolskega muzikala **Pravljični direndaj** v kulturnem domu, okušali tradicionalne slovenske jedi na kulinarinem popotovanju po Sloveniji na **Gori Oljki**, si potem ogledali **Velenjski grad**, jezdili konje na **Konjeniškem klubu Velenje**, celotno sobotno dopoldne preplesali v **folklornih delavnicah** FS Koleda iz Velenja in še obiskali **Piko** na njenem festivalu ob jezeru.

Po novozgrajenem mostu se še vrnemo

Vsi smo bili nad doživetim, predvsem nad šolo, njeno vsebino, njeno sončnostjo in prijaznostjo nad prisrčnimi profesorji in učenci izredno navdušeni in obljubili smo, da se po novozgrajenem mostu, ki povezuje Šmartno ob Paki in Split, še vrnemo. Želimo si, da ta most tudi vas kmalu pripelje v naše sončne kraje.

V skrinjo svojih najlepših spominov sedaj ljubeče shranjujemo trenutke neizmerne lepote, novih znanj in spoznanj, okrepljene ljubezni do jezika, Slovenije, domovine, prisrčnosti, pripravljenosti, pozornosti, hvaležnosti. Z besedami se nekaj tako lepega in tako čustveno obarvanega skoraj ne da opisati.

Ob izpolnitvi mojih dolgoletnih želja in sanj, ob uspešno izpeljanem načrtu čutim veliko radost in zadovoljstvo. Zadoščenje, saj je moje poslanstvo tokrat v največji meri, v najlepši obliki izpolnjeno. Neizmerno sem srečna, da sem lahko mojim dragim učencem omogočila neposreden stik z jezikom, z govorno besedo, pristno srečanje z rojaki, doživetje lepote dežele, kjer so ponikle njihove korenine.

Zame je to občutenje popolnosti. Želim, da bo še naprej vse kar delam počaščeno in nagrajeno s takšnimi občutki, da nikoli ne bo zaman.

Vera Hrga

Foto: Bojan Juras, Mojca A Juras, Luka Rojnik

Ganljivi verzi o domovini, recital in pesem v poklon našemu Oliverju Dragojeviću

Vsi na naši osnovni šoli smo komaj pričakovali učence iz Splita in v petek, 28. septembra, so končno prišli, vsi nasmejani in veseli. Naša šola jih je toplo sprejela in v šolski avli se je razlegel velik aplavz, ko smo jih končno zagledali. Naš mladinski pevski zbor je za naše goste lepo zapel našo državno in tudi šolsko himno, osmošolec Oskar je goste navdušil s svojim rapom Marko skače, povsem razvnel pa jih je sedmošolec Ambrož s svojo harmoniko. Sledili so čudoviti verzi o domovini, pa Miškolin Šmarški in Zmerjasec. Solze iz oči so zvalili učenci, ki so se z recitalom in pesmijo poklonili njihovemu slavnemu someščanu Oliverju Dragojeviću. Ob koncu smo jim za spomin na sončno šolo podarili majice s smejočim se sončkom.

Šolski novinarki Ajshe Vezaj in Tia Rexhepi z mentorico Mojco A. Juras

Ustvarili smo čudovite spomine in trden most prijateljstva

V slovenski reviji Jana je navdihujoča učiteljica Mojca A Juras na vprašanje novinarke kakšni občutki so se ji zbudili ob obisku otrok z domov, prijateljev iz Splita, dejala takole:

Velikokrat vrednost nekega trenutka spoznamo šele, ko ta postane spomin. Če prijetne trenutke shranimo naravnost v srce, se spremenijo v čudovite spomine, ki nas osrečujejo še dolgo. Z našimi novimi prijatelji iz Splita, predvsem pa z njihovo dušo, drago Vero Hrgo, smo ustvarili ne samo čudovite pomine, temveč predvsem trden most prijateljstva, s katerim želimo prispevati k izboljšanju doživljanja medsosedskih odnosov tako v slovenski kot v hrvaški javnosti. Naš povezovalni projekt namreč pozitivno odmeva tudi v hrvaških medijih.

V pismu predsedniku društva in članom pa je napisala:

Težko zbiram besede, s katerimi bi lahko opisala svoje občutke hvaležnosti in ponosa ob obisku vaših učencev slovenskega jezika iz Splita in vseh prijetnih spremljevalk.

Prepričana sem, da bo prava vrednost doživetega prišla do veljave šele sčasoma, ko se bodo ti intenzivni občutki vsega doživetega malo polegli.

Največja zahvala gre vaši duši vsega, spoštovani učiteljici Veri Hrgi, ki s toliko ljubezni in zanosa uči slovenščino sredi Splita.

Zelo si želimo nadaljnjega sodelovanja in v okviru kakšnega evropskega projekta pridobiti tudi sredstva, s katerimi bi bilo naše sodelovanje še lažje.

DOMOVINA
ZATE, ZAME, ZA
NAS!

Mojca A Juras

Izletniški direndaj

Iz Splita smo se z minibusom odpeljali proti Sloveniji. Ko smo prišli v Velenje, smo se najprej zaustavili v piceriji, kjer smo po dolgem dnevu kar lepo večerjali.

Potem smo prispeli v Prenočišče Mraz, ki je v gozdu in s čudovitim pogledom. Naslednji dan smo prispeli v Osnovno šolo bratov Letonja v Šmartnem ob Paki, kjer so nas pozdravili s predstavo dobrodošlice učenci z učitelji.

Podarili so nam majčke s šolskim soncem, pa smo tako tudi mi postali njihovi učenci ter smo prisostvovali tudi pri pouku. Duje in jaz sva bila učitelja v prvem razredu, kjer sem jim postavil dve nalogi in vprašanja.

Po pouku smo imeli malico z lepimi domačimi proizvodi z območnih kmetij. Po pouku v šoli smo bili povabljeni v Kulturni dom na muzikal Pravljični direndaj, v izvedbi učencev. Najdražja mi je bila igra glavnega igralca, volka Oskarja.

Po predstavi pomešanih pravljic smo šli na Goro Oljko, kjer smo si ogledali romansko cerkev sv.

Križa, se povzpeli na zvonik s čudovitim pogledom in se spustili v podzemno svetišče z božjim grobom.

Pred planinskim domom so nas dočakale slovenske domače jedi. Poskusili smo ajdove žgance, bograč,

kislo mleko, gobovo juho ter lepe sladice kot so prekmurska gibanica, razni zavitki in štruklji. Po finem kosilu pa smo na kvizu Slovenija od A do Ž dokazali, da vemo veliko o naši deželi in smo vsi kot skupni zmagovalci prijeli diplome.

Na poti do konjeniškega kluba smo se ustavili tudi na Velenjskem gradu in si ogledali Afriško zbirko Františka Foita, rekonstrukcije stare trgovine in gostilne ter zbirko mastodonta.

Na konjeniški klub Velenje smo prispeli točno na večerjo. Pica in perutničke so bile za napolniti baterije in energijo za krožno jahanje konjev, nad katerimi smo bili navdušeni. Naše štirinožne prijatelje smo po jahanju spravili v staje ter jim dali seno za večerjo.

Srečni, navdušeni in utrujeni smo se veselili postelji ter naslednjim dogodivščinam.

Zjutraj smo spočiti in pripravljeni prispeli v šolo kjer smo tokrat mi pokazali naš mali nastop s pesmijo in recitali v slovenščini. V šoli smo imeli kulturni dan kjer smo se učili folklornih plesov, ki smo jih potem tudi pokazali na nastopu v športni dvorani. Vsak

razred je imel svoj ples in korak, na koncu pa smo vsi skup zaplesali. Bilo je veselo in zabavno. WWW

Veliko smo se naučili. Na koncu smo še na Pikinem festivalu obiskali šotore z veliko ustvarjalnih delavnic, razstave, odre z zanimivimi dogodki ter umetniške četrti in razna igrišča.

Na našem tridnevnem izletu v Sloveniji mi je bilo najbolj všeč jahanje konjev. Na potovanju mi je bilo dobro.

Roko Novak (s pomočjo mame Natalije)

Takav topli prijem i topli doček odavno nisam doživjela. Kad su djeca iz škole zapljeskala našoj djeci pri ulasku u školu, od ganuća nisam mogla zaustaviti suze. Imala sam osjećaj da smo došli kući. Dvoje ljudi na čelu škole s učiteljima, puni entuziazma obrazuju tu djeu i uče i ljubavi i toleranciji prema svim ljudima, što mislim da je još važnije od samog obrazovanja.

Sretni što smo vas upoznali.

Najlepša hvala za prisrčen sprejem dragi naši slovenski prijatelji, rojaki, spoštovani ravnatelj Bojan in profesorica Mojca.

Dujina baka Silva

Od prelepih vtisov mi je še vedno zbrka v glavi. Bili smo dočakani in počaščeni kot principi in princese. Hvala vam.

Slovenija, domovina moje bake, prelepa si!

Jerko

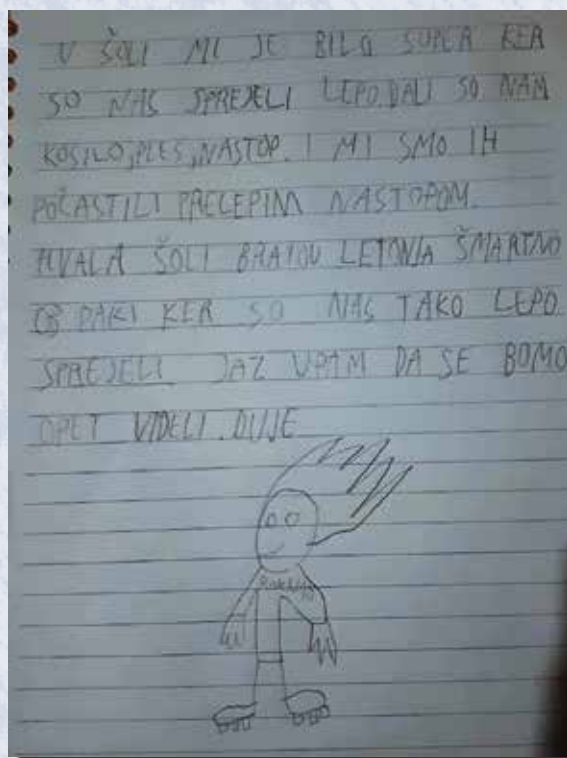
Bilo je zelo koristno, ker sem se naučila veliko slovenščine. Stalno smo se pogovarjali z lokalnimi ljudmi, ki so bili zelo vljudni. Všeč mi je vaša sončna šola in vsi profesorji, učenci, ki so dali vse od sebe, tudi to, da so prišli v šolo v soboto. Bilo je zelo zanimivo in hvala vsem.

Lea Dereani

Slovenija, kako si lepa. Občudujem te.

Toma

VSAK NA SVOJI STRANI

16. oktobra sta v galeriji Univerzitetni knjižnice Vasko Lipovac v Splitu odmevni samostojni razstavi odprla dva etablirana slovenska akademska slikarja Rudi Skočir in Boris Zaplatil. Ciklus, naslovljen „Vsak na svoji strani“, je priredila splitska galerija Brešan.

Za Skočirjevo Žensko je rečeno, da je v slovenskem prostoru edinstvena ljubezenska izpoved v slikarski likovni govorici. Prepoznavna ženska figura je v **Ženski za vse čase** nosilka Skočirjeve večpomenske izpovedi, tokrat v kontrastu med ženskim likom, jabolko in jajcem, kot simboli nastanka, ki jih avtor v zadnjih ciklih postavlja v rajski vrt. S platen v nas zrejo razprte žametne črne oči v različnih svetlobah in oblikah. Obraz kot avreola obdajajo temni lasje. Dekorativnost slikam dajejo dvojezični kaligrafski napisi, a mali detajli nas močno spominjajo na Klimta.

Za **Borisa Zaplatila** pravijo, da je zapriseženi kolorist, ki ga kritika tretira kot izrazito sodobnega avtorja, zagovornika (post) modernističnega ozračja. Tokrat nas je preplaval z modrino in sončnim zlatilom našega Jadrana. Kot sam pravi, se je odločil za motiv Mediterana, morja, Dalmacije, ker jih imajo Slovenci tako radi. Plavo je obdobje ustvarjanja njegovih zadnjih treh let, v modrini so izražene asociacije na zvonik, kamnite hiše, poslopja.

Boris pravi, da je Ljubljana preplavljena z abstrakcijo, zato se, kot mnogi, tudi on vrača motivu: hiši, svetilniku, morju, pa tudi tihožitju: sadju, kozarcu, skledi. Njegova nova ideja je v prihodnosti oblikovati dolgi niz štiridesetih slik skoraj iste barve z malimi variacijami, kjer bi se držal, ne toliko spreminjanja stvari na slikah, kot le jasnega koncepta.

Igor Brešan je o Skočirjevih Ženah zapisal

Mojo pozornost sta plenili dve razprti, prijazno radovedni krogli na obrazu. Včasih vzhičeni, včasih usodno prestrašeni. Rad sem jo gledal naravnost v oči kadar ni bila kljubovalna. Takrat, ko je želela biti predvsem to kar je, ženska, nežni spol, kadar je predvsem potencirala te biološke prednosti, nevsiljivost, modrost, pričakovanje in odmerjenost v komunikaciji. Moč plahosti in gandijevski pristop k reševanju problemov. Kadar sta eleganca in drža nečimrnost in ego potisnili nekam daleč.

Vera Hrga

Razstavo smo člani SKD Triglav, ki smo se udeležili odpiranja, doživeli kot dvoboj dveh umetnikov. Kot dvoboj barv - Borisove morsko modre ter Rudijevih močnih in strastnih, rumene, oker, rjave, zlate, modre in rdeče. Kot dvoboj motivov - Skočirjevih Žensk in Zaplatilovega Mediterana.

Ljubljana, ali kako sem zginil iz SKD Triglav

Ajej ajej. Nekega novembrskega dne sem dobil sporočilo, v katerem sem bil okaran: »Smo rekli pisati...dragi Teo, bila v tvoji Ljubljani in ne naletela nate? Si se skrila? No, prispevek pa bo, kajne?«. Jah, to se kar rado pripeti. Pred dobre pol leta sem čisto slučajno, v sred dopoldneva, naletel na Vera. Ko sem jo zagledal je sedela v baru in se pogovarjala na telefonu. Potreboval sem kar nekaj časa, da bi se prepričal, da je to zares Vera Hrga, ženska ki mi je, v najmanjšo roko, omogočila živeti življenje, ki ga živim. Usedel sem se za njeno mizo, jo pozdravil...in...nič. Ta ista Vera Hrga me še prepoznala ni. Nezaupljivo me je pogledala in naprej govorila v slušalko. Kot se ne bi nič zgodilo. Zdaj nisem več vedel kaj storiti, a sem po kratkem razmisleku sklenil, da bom počakal da neha klepetati. Moralo je biti že resno, saj z lepa ni odložila slušalke. Ko je to vendarle naredila, sem ponovno pristopil in vprašal: »Vera?«, obraz pa se ji je skoraj da spremenil v vprašaj. In ko sem končno izustil lastno ime, me je končno dočkal obraz domačnosti. Po kar nekaj letih sva se objela in začela pogovor o tem kako, kaj, zakaj, kje, kdaj? Za vsa leta nazaj. In rezultat tega je tekst pred vami. Namreč, Veri sem obljubil da bom napisal nekaj stavkov o sebi. Sicer je to zelo filozofsko vprašanje, saj terja poglobljen razmislek o lastnem življenju, ta pa vsebuje nekaj več kot je lahko objaviti v enem prispevku. Vseeno pa bom skušal opisati svoje življenje in početje v preteklih 13 letih, kolikor se jih je že nabralo od kadar sem zapustil Split.

Zdaj že davnega leta 2005 sem prišel v Ljubljano z namenom da bi tu študiral biologijo, ki me je, z nekaj krajših prekinitvev, privlačila že od malega. To sem tudi počel. Nekaj tednov. Nato pa je vrage vzela šalo. Življenje brez staršev ter pomanjkanje samodiscipline, študentska soba v Rožni dolini, mesta za vsakodnevne izhode in dobra družba so terjali davek. Rezultat? Ponavljal sem prvi letnik. Izida ni bilo težko predvideti, a človek vseeno potrebuje nekaj časa da se sprijazni s takimi dogodki. Posledično so mi zamrznili štipendijo, ki sem jo prejel na podlagi svojih ocen in Verino pomočjo. Tako sem, če sem hotel ostati v Ljubljani, moral začeti nekaj delati. In delal sem različne stvari. Fizikalije, delal sem v raznih kafičih, sestavljal luči, montiral odre in tako naprej. Sproti sem uredil še manjkajoče obveznosti iz prvega

letnika, ter se nekako pri sebi prepričal, da bi mogoče bilo bolje, če se z biologijo resno poprimem. Na nekih terenskih vajah, me je eden izmed asistentov povabil na študentski tabor in tam sem znova začel kazati interes za biologijo. Zdaj ko gledam nazaj, je prav ta tabor bil neke vrste odskočna deska, ki mi je odprla vrata v to kar danes počnem. Spoznal sem ljudi, ki so se dejansko ukvarjali z stvarmi ki so mi bile všeč. Prav ti so mi nekoliko pozneje omogočili delo na manjših naravovarstvenih projektih in ponovno sem videl nek smisel v študiju.

Z naslednjim letnikom sem začel bolj redno hoditi na predavanja in občasno sem tudi kaj prebral. Pa ne me narobe razumeti. V nobenem primeru nisem postal tako imenovani božji volek, ki se je v imenu študiranja odpovedal profanim dobrotam. Pravzaprav bi rekel prav nasprotno. Stremel sem k temu da probam čim več stvari, takih in drugačnih. Naberem čim več različnih izkušenj, na podlagi katerih se bom lažje odločal kaj mi je všeč in kaj ne. No pa še ena stvar je bila precej nova. Izbral sem si nek cilj. Lastni cilj. In tako sem prikrmaril do konca študija. Študentska dela mi je nekako uspelo zamenjati z bolj strokovnimi, in s tem sem imel namen tudi vztrajati. Preko svoje partnerke, Maje, sem se navdušil z jamarstvom. Opravil sem osnovni tečaj na najboljšem društvu na svetu (pa ne samo jamarskem), Društvu za raziskovanje jam Ljubljana, in postal zasvojen. V navdihu sem si tudi za diplomu izbral temo, ki je šla z roko v roki s tem. S pomočjo genetike sem raziskoval sorodstvene odnose

med populacijami podzemeljskih rakov ter vpliv ledene dobe na le te. Srečo sem imel, da mi je v tistem, letu (2012), bila ponujena možnost postati mladi raziskovalec v Skupini za speleobiologijo, Oddelka za biologijo, Biotehniške fakultete, Univerze v Ljubljani. Tako sem naslednjih nekaj let dobil priložnost delati doktorat na podzemeljskih živalih. V praksi je to pomenilo, da sem prejel službo na nečemu, do česar mi je bilo mar. V času le tega sem prepotoval dobršen del Balkana in se popolnoma zaljubil v istega, predvsem njegovo podzemlje. Kombinacija dela v laboratoriju in mnogo terenskega dela pod zemljo je bila zmagovalna. Raziskoval sem mehanizme v ozadju nastanka vrst v podzemlju, na skupini podzemeljskih rakov iz rodu *Niphargus*. Zagotovo se bo kakšen izmed bralcev tukaj vprašal zakaj ravno te. Namreč, ozemlje Dinarskega krasa je relativno mlado, ter v svetovnem merilu najbolj bogato s podzemeljskimi vrstami. Kombinacija naštetega pa nam praktično omogoča raziskovanje osnovnih bioloških mehanizmov, ki prispevajo k nastanku vrst in biološki pestrosti. Pravzaprav živimo v velikem naravnem laboratoriju. In velika večina ljudi o tem ne ve nič. V letu 2016 sem zaključil s statusom mladega raziskovalca in ne, nisem dobil stalne službe za naprej. Ne stalne, nisem dobil nobene službe. Še dolgo časa ne. Celo leto se je odvrtilo le z delom na občasnih krajših pogodbah. Postal sem prekarni delavec, saj moje jutri ni bilo zagotovljeno. Prav zato sem pa imel nekoliko več časa za svojo hitro razvijajoče se hčerko, Danajo, rojeno v letu pred tem. Leto 2017 je, kar se službe tiče, bilo še huje. Za povrh sem imel rok za zagovarjanje doktorske naloge. Brezdelje mi je počasi že presedalo. Nisem se znal odločiti, kaj narediti – ostati v biologiji, kar je bilo tvegano početje, ali jo zamenjati s kako drugo službo. Takšno ki bo pomenila preživetje. Tako sem končal le kot še eden dodatni brezposelni doktor znanosti. V trenutku ko sem bil na dnu, vsaj kakor ga jaz poznam, pa je končno prišla ena dobra novica. S tremi soavtorji, s katerimi smo delali raziskavo na podzemeljskih vrstah hroščev iz Črne Gore, smo prejeli nagrado za najboljši članek v revijah nemškega prirodoslovnega združenja Senckenberg. To je pomenilo, da smo dobili 6000 E nagrade ter da smo vabljeni na uradno podelitev le te v Frankfurt na Majni. Soavtorji članka so, zaradi moje situacije, bili tako uvidevni, da so mi prepustili celotno nagrado. Torej, namesto bi dobil eno četrtino skupne nagrade, so mi prepustili vse, celih 6000 evrov. To mi je seveda omogočilo preživetje dobršnega dela leta. In ne samo to. Tudi nagrada kot taka je imela pozitiven vpliv. Predramila me je in odločil sem se, da bom še enkrat probal v biologiji. Kajti če sedaj ne probam, morda mi bo pozneje žal.

Prijavil sem se na enega redkih virov financiranja v RS, Agencije za Raziskovalno dejavnost Republike Slovenije. Napisal sem predlog postdoktorske raziskave na temo, kaj pa drugega kot, podzemeljskih organizmov. In sicer, kako so nekateri med njimi uspeli prečkati Jadransko morje, četudi veljajo za živali z zelo omejeno mobilnostjo. Skušal naj bi razvozlati kdaj se je tovrstni prehod zgodil in kateri geološki so omogočili to in dejstvo, da je Dinarski kras najbolj bogat s podzemeljskimi vrstami. In ja, uspelo mi je dobiti enega izmed dveh financiranih projektov na področju biologije. Torej se je trud poplačal in zdaj lahko naprej delam tisto kar me veseli. Živim od raziskovanja jam. Zagotovo se boste nekateri vprašali ali je s tem človekom vse v redu, če si želi raziskovati mrzle, mračne, mokre in umazane dele prelepega planeta Zemlje? In da, moral vam bom pritrdati da je, saj se ravno v podzemlju krijejo njeni najbolj pomirjujoči in zasanjani deli.

Ni pa odveč če za konec navržem Kosovelov verz o tem kako »Gnoj je zlato, in zlato je gnoj«.

Teo Delić

IZ DALMACIJE V SLOVENIJO IN VEDNO Z VESELJEM NAZAJ V SPLIT

Pozdravljeni vsi, moje ime je Žana Omahen Prinčič. Dolga leta sem bila članica Slovenskega društva Triglav v Splitu, s tem pa sem že od malih nog bila del slovenskega pouka, kjer me je učila naša draga učiteljica Vera Hrga.

Po zaključku srednješolskega obdobja sem se napotila v Zagreb, kjer sem začela študij na Ekonomski fakulteti v Zagrebu. Tako sem se morala posloviti od društva Triglav, nisem več živela v Splitu. V Zagrebu sem preživela 6 let. Po 4 letnem izobraževanju in pridobitvi naziva diplomirani ekonomist sem se odločila nadaljevati na podiplomskem študiju na isti fakulteti, smer management. V temu obdobju sem tudi začutila izrazito željo po vpisu v ERASMUS program za izmenjavo študentov v Evropi, po predaji vsem 21 izpolnjenih listov pa je bila na prvem mestu Ljubljana. Najtežje mi je bilo napisati motivacijsko pismo s 240 znaki, saj ta kvota ni bila zadostna da bi pokazala vso mojo ljubezen do Slovenije ter mojo veliko željo da se končno srečam s kulturo in jezikom po toliko letih. Bilo me je strah, saj majhno število ljudi sprejet in štipendiran s strani naše fakultete. Po prejetih rezultatih sem bila sprejeta v Ljubljano. Izbrana sem bila za letni semester oziroma 2. semester magisterija. Ker je moj podiplomski študij

trajal 1 leto mi je bil velik izziv vse predmete opraviti v Zagrebu in Sloveniji ob istem času.

V Ljubljani sem živela v študentskih domovih v Bežigradu, kjer je bila tudi ekonomska fakulteta. Čeprav sem dobila veliko vprašanj zakaj sem izbrala prav Ljubljano od vseh mest v Evropi sem se počutila super. Moj zdajšnji mož oziroma takratni tutor mi je pokazal Ljubljano in govoril z mano v slovenščini, če jo lahko tako imenujemo. Bilo mi je težko, saj sem se s teto Vero učila standardni slovenski jezik in uporabljala besede kot so zgoščanka in pogosto govorila nasvidenje, mamica in oče, kar je bilo zamenjano z mt in fotr. Po zaključenem semestru sem se odločila ostati v Ljubljani in izkoristiti še eno možnost ERASMUS programa, plačano prakso v podjetju. Tako sem začela delati v Orbico d.o.o. Delala sem kot asistent človeških virov v Ljubljani. Poleg dela v Orbicu sem se vpisala še na en magistrski študij na Fakulteti za družbene vede, smer Sociologija in upravljanje človeških virov. Vpisala sem program v slovenskem jeziku saj sem hotela uporabiti in izboljšati kar sem se naučila do zdaj in razširiti svoje znanje. V Orbicu mi je bilo super, saj sem uporabljala mešanico slovenščine in hrvaščine ter se ukvarjala z delom ki me je izpolnjeval. Poleg tega sem oddala še vlogo za slovensko državljanstvo na račun tega da imam dedka ki je Slovenec, morda ga tudi poznate, Janez Omahen. Po 6 mesecih mi je bilo državljanstvo odobreno, po temu pa sem se zelo hitro našla v državni pisarni, kjer sem podala svojo prisego in recitirala slovensko himno. Od takrat sem državljanka Hrvaške in Slovenije. Po enem letu dela v Orbicu sem začela iskati redno delo.

Po 5 mesecih iskanja sem ga našla v Goodyear Dunlop Sava Tires d.o.o. v Kranju, bolj znan kot Sava. Od tega trenutka so se tudi ostale stvari začele odvijati, poročila sem se s svojim Slovincem, magistrirala sem iz Managementa v Zagrebu, malo kasneje pa še iz Sociologije v Ljubljani. Porodniško sem se odločila preživeti v Splitu, kjer sem rodila prekrasnega fantka. Vrniti se v svoje mesto po 9 letih je bil večji izziv kot živeti v Ljubljani. Po enem letu sem se vrnila z družino nazaj v Slovenijo, kjer živimo še danes.

Trenutno sodelujem na veliko projektih medtem ko iščem novo delo. Eden od njih je »Mreža Alpe Jadran«, katero podpira republika Slovenija oziroma njeni organi za Slovence v zamejstvu in po svetu. Glavni namen projekta je oblikovati mrežo mladih voditeljev in podjetnikov, ki bodo v prihodnosti spodbujali prednosti regionalnega razvoja in se vključevali v proces globalizacije s poudarkom na regijski povezavi in ohranjanju slovenstva preko inštrumentov gospodarskega sodelovanja in razvoja. Udeleženci naj bi spoznali predvsem prednosti slovenstva in z njim povezanega mreženja za uspešno profesionalno delo in kariero v regiji Alpe Jadran. Projekt je zajemal slovensko govoreče mlade, študente, diplomirance, poslovneže, vodje organizacij in podjetnike iz vsake države/regije – Italija, Avstrija, Madžarska, Hrvaška, Slovenija. Prvo srečanje se je odvijalo v Celovcu v Avstriji, drugo v Trstu v Italiji, tretje v Reki na Hrvaškem, četrto v Monoštru na Madžarskem in zadnje v Ljubljani. Naučili smo se veliko o Sloveniji v preteklosti in njenim takratnim mejam, o Slovencih ki so živeli na meji in kako so zaradi tega delovali. Razen zgodovine in priložnosti ki nas pričakujejo v prihodnosti smo se učili o podjetništvu, razvijanju idej, pisanju EU projektov. Vse je bilo zelo zanimivo, najboljši del pa je bilo spoznati Slovence ki živijo v teh državah in z njimi ustvariti povezavo. Za mene so bili najbolj zanimivi voditelji iz Reke (Bazovice), kjer se nahaja slovenski kulturni dom.

Na zadnjem srečanju smo imeli priložnost obiskati parlament in se udeležiti debate z predsednikom državnega zbora Dejanom Židanom, ministrom za Slovence v zamejstvu ter vodjo komisije za zamejce, ter se z njimi pogovoriti o temah in problematikah ki se tičejo mladih ljudi, še posebej zamejcev, ki pridejo živeti, študirati in delati v Slovenijo. Imeli smo možnost se podpisati in prijaviti svojo prisotnost in napisati organizacijo katero predstavljamo in takrat sem s ponosom napisala Slovensko društvo Triglav iz Splita in jih vse pozdravila namesto vas.

Žana Omahen Prinčič

Pri pouku slovenščine smo pri mlajši skupini reševali kviz SLOVENIJA od A do Ž. Pri črki T se je vprašanje glasilo »Kdo je oče slovenske književnosti«, ki pa je bilo za njih kar precej težko, pa sem jim pomagala z drugo črko R. Ker še vedno ni šlo, sem dodala še črko U. Potem so pa skoraj enoglasno zaključili, da je to TRUMP. UH, AH!

.....
Ko smo se v Sloveniji iz Velenja peljali proti Šoštanju, sem otrokom povedala da ob cesti teče reka Paka, ki pa je zaradi suše v globoki strugi skoraj ni bilo videti. Pa kaže Toma:«Izgleda, da je reka zaprta!»

PEPEL

„O, kako lepo vazo imate, gospa Silva.“

„Ja, v njej je pa pepel mojega moža.“

„Moje iskreno sožalje.“

„Ah, tak je že, odkar ga imam. Lenoba je in ne da se mu iti po pepelnik, pa pepel stresa povsod po stanovanju.“

Sin arabskega šejka odide na študij v Ljubljano.

Po kakšnem mesecu piše domov.

„Slovenija je prelepa dežela, ljudje so prijazni, tukaj mi je zelo všeč. Samo včasih mi je malo neprijetno, ko se pripeljem na fakulteto z mojim pozlačenim mercedesom in gledam, kako kar nekaj mojih profesorjev izstopa iz vlaka.“

Po nekaj dneh dobi mulc ček za nekaj milijonov dolarjev s kratkim sporočilom

„Ne delaj nam sramote, tudi ti si hitro kupi vlak!“

To pa ni šala!

